

„Soča“ izhaja vsak petek in velj po pošti prejemna ali v Gorici na tem pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „posrednikih“ se plačuje za navadno tristo-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za vsake črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nenski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semeniških ulicah h. št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu, naročnim pa opravniku „Soče“, č. g. Andreju Tabaj-u Via Canonica - N. 8 v št. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravljanju.

Vabilo na naročbo.

Ker se bliža konec leta, vabimo gg. naročnike, naj blagovolijo za časa se naročiti na naš list, kakor tudi prisadovati si, da nam pridobijo novih naročnikov.

Z novim letom začne „Soča“ svoj dvajseti letnik. Kakor je bila v preteklosti breznačelna, tako se bo v prihodnje trudila, da povsod in vselej zvesta ostane krščanskim načelom.

Kakor upamo, bodo vsi, ki trezno mislijo, prej ali kasneje sprevideli, da se je „Soča“ z novim vredništvom postavila na edino pravo stališče. Ne bojimo se: z mirnim srcem gledamo v prihodnost.

Vredništvo „Soče“.

HUS.

Čudne reči se zdaj godijo na Češkem. To reči nas tem bolj zanimajo, ker so Čehi naši bratje po krvi in slovanskem imenu. Ko bi se po dolgi železnici pripeljal na Cesko, gotovo bi bilo prvo vprašanje: Kaj praviš o Husu? Si tudi ti za Husa? In od desne in leve bi ne; sumelo družega na ušesa kakor: Hus! Hus! Hus!

No, kdo pa je bil ta Hus?

Je vže več ko pet sto let, odkar se je rodil. Bil je pa sin kmetijskih ljudi. Dali so ga v šolo; in učil se je dosti in pridno Janez Hus. Izvolil si je duhovski stan. Znal je vse, kar najde prostora v učeni glavi. To učenost so poznali in so ga l. 1402 celo izbrali za rektorja na visoki šoli v Pragi. Kraljica sama si ga je poklicala za spovednika. Tudi pridigati je znal, da so se mu vsi čudili.

Na zunaj je bil medel, bled, sicer pa polen ogoja. Očitati mu ni mogel nihče kaj slabega.

Kmalu pa se je Janezu Husu na poti, po kateri je hodil, zdrsnilo. Zabrel je — v krive vero. Ta se ni sicer spočela v njegovi glavi, ampak zanesla se je z Angleškega in tudi v Husovem srci je našla redovitnih tal.

LISTEK.

O čudnih muhah.

Resnica v šaljivi suknji.

Kdo ne pozna muh? Kdo pa je, da bi poznal vse vrste muh? Nihče. Še celo rajski Erjavce — mir njegovi duši — gotovo ni za vse vedel. Ne misli pa dragi čitatelj, da ti bom opisoval navadne muhe, ki jeseni ljudem sitnost delajo, vbogo živali trpinčijo in nadlegujejo, tako da so vže v pregovor prišle: „Je siten ko muha.“

Muha najdeš povsod. Zdaj v močniku, zdaj v mleku, zdaj v polivki ali v juhi zdaj v vinu. V nos in oči, v uho in grlo, povsod najde si pot. Kdo ni skušil, kako to večkrat človeka ne zazgače? Pa jaz teh muh nimam v mislih. Te naj kažejo in opisujejo drugi v šolah, jaz sem take reči vže zdavno obesil na klin. Meni so leta mimo, ko pride, kakor trdijo ljudje, vže Tirolec k pameti.

Jaz hočem vam malce opisati muhe druge vrste, muhe, kojih še vas nihče videl ni in jih tudi ne bo. Te vrste muh so kakor elektrika, se jih ne vidi in ne pozna, razodeva se le njih moč, občuti se le njih strašen pik. Gotovo, vže vem, ti bi rad o teh kaj slišal,

Husa so vsi prijatelji opominjali s potrpežljivostjo svetega Joba, naj vendar pusti krive nauke. On pa je ostal tihovraten ter le še bolj ropotal proti papežu in svojemu škofu. Na zadnje, ko ni vse nič zidalo, ga je cerkev odstavila od duhovniške časti, kakor n. pr. minister odstavi učitelja od službe, ako noče učiti, kakor mu je zapovedano. Cesar pa je dal Janeza Husa zgrabiti; kot krivoverca so ga vrgli na gromado in sezgali. Škofje so sicer za Janeza prosili, pa vse ni nič pomagalo: bilo je takrat zapisano v cesarski postavi, da krivoverec mora v ogenj.

Tega moža tedaj kličejo zdaj na Češkem nazaj mej žive. Hočejo mu pa postaviti tam v Pragi, v glavnem mestu češkega kraljevstva, velik spomenik. Pravijo namreč, da češki Janez kaj takega zasluži bolj ko vsi drugi, češ, ga bilo in ga ne bo več na Češkem moža, kakor je bil on; Čehi so imajo njemu za vse zahvaliti.

Drugače pa misli prvi češki škof, ki ima v Pragi svoj stol. On je namreč na praznik breznačelnega Spočetja svojim vernikom spisal list, v katerem jih opomina, da nima nihče dati še penca za Husov spomenik, ker Hus ni bil nič prida.

Škofova beseda velja tudi nekaj. No, kaj pa je učil Janez Hus, da mu škof propoveduje staviti spomenik?

Zatrosil je mej Čehi veliko pravdebolih krivih naukov, ki bi delali čast celó Martinu Lutru. Mi ne moremo tu vseh teh naukov protresovati; vzemimo le enega samega, da vidimo, kak pomon ima dandanes Husovo čiščenje.

Učil je mej drugim: Papež ali škof, ki je grešil, ni več papež, ni več škof. Sveda to velja tudi za cesarja in tera bolj za vse niže oblastnike in vladnike. Dovolj, da mu dokažeš en smrten greh — in ni več cesar. Iz tega pa sledi, da takega papeža, škofa ali cesarja nismo več dolžni v bogati. In če bi hotel še nam vzkazovati ali nas kaznovati, imamo pravico se mu vstavljati in ga kar se silo odstaviti.

Res. Heten nauk to! Zudnji kmet v gorskem kotu, ako nima glave se slamo tako nabasane, da mu skoz oči ven štrli, bo vedel, da po tem evangelji bi ne bili smeli prvi kristijani sv. Petra nikdar slušati, češ, grešil je zatajivši Kristusa. In ker se žulibog dandanes večkrat zgodi, da maši vladniki v nedolgo ne gredo k maši ali v petek jedo meso, bi smeli kmetje kar z vilami v c. kr. vradnijo, da pre-

kaj zvedel! Potrpi malo, hitro prifrčijo. Jih vže slišim. Joj! mene je vže ena zgrabila. Uh! me vže ima, v krempljih sem ji! Presneta muha! Ne vem, ali od strahu, — ali... a jaz vidim vse razsvetljeno pred očmi. Zdaj zrem vže cele trope, takih strašnih muh! Od kod ta prizor, ta „fata morgana“?

Glej, to vse je včinek muhe, — muhe, ki me je obsedla. Ti čudotvorna muha!

Bi li, dragi čitatelj, to možo muho rad poznal? No, sledi mi dalje, — spoznal jo boš vsaj nekoliko. Saj tako ali enako muho ima vsak človek. Ni človeka pod soncem brez muh, ali vsaj brez muhe ne, kakor ne brez duše in brez angelja varuha. Vem, mi boš morda, dragi čitatelj, vgovarjal, jaz vže nimam takih muh, o kojih mi ti kvasiš. — A tudi, če takih nimaš, stavim ti cel svet za eno zapestno dušo, da brez muh ali vsaj brez muhe nisi, ker drugače ti smelo tudim, — nisi človek. Glej, kako strog sem v dokazih. In to vse je včinek moje čudne — muhe. Take ali enake muhe imajo posamni ljudje vseh stanov, imajo jih tudi narodi. Tako ti lahko govorim o čudnih muhah Nemcev, Lahov, Francozov, Slovanov i. t. d. O res čudne muhe! — Da, rečem ti: Čudne, čudne. In strašno hude so tudi nekatero. Kako boš pa še le gledal, če ti povem, da imajo take muhe, — se ve da, dobre ali hude — tudi raznoverci, katoliki, staroverci, luterani i. t. d. Da, te muhe ne prizanesajo nikomur. One obsedajo otroke in starce, berarče in bogatne, zgrabijo hribovskega abe-učitelja in

podijo tiste sitne gospode, ki tirjajo davke ali delajo vojake! Kam bi prišli potem!

Prišli bi v kratkem, kamer so prišli svoje dni učenci češkega rogovileža Janeza Husa. Tem ni bilo treba razlagati, kaj pomeni tak nauk. Začeli so kar bloditi in hujkati od zdalej navzgor proti vami, ki so takrat oblast imeli. Ko je papež iz Rima poslal po svetu pismo za odpustke, je Hus kar zdvijal. Zbrale so se babe po ulicah, tem so privezali pismo okoli vratu in potem je javno sezgali. Babam so se pridružili študentje; ko je neki duhoven zagovarjal odpustke, so mu ti kar v cerkvi vgovarjali: „Lajšoh, od Husa smo družnčo slišali!“

Ko je pa Hus zgorel na gromadi, so začeli njegovi ljudje kar divjati. Od vasi do vasi so oznanjevali novi evangelij, pridigali so punt proti duhovnom in kralju; zbirali so pa ljudstvo po taborih, in napravljali velike pojedine, pri katerih so se vžigali z vlnskim duhom. Kmalu je bila vojaka na nogah. Kmete in mestno druhal so oborožili s cepci, vilami, s kosami. Na čelo se jim je postavil neki Žižka. Todaj so je pa odmevalo po Češkem:

Hrr na vraga, hrr na vraga,
Bojevavci Boga!

Ta vrug so bili pred vsem duhovni, menih, kraljevi vradniki in — Nemoi. Nobena sila jih ni mogla vgnati. Leta in leta so rogovili, požigali in morili po deželi, dokler niso bili vžugani od cesarskih. Vboga Česka, nekaj tako lopa in bogata, je bila opustošena, v prah potoptana! To je naredil Jan Hus.

In zato ga hočejo slaviti se spominkom? Zato ne sicer, a radi drugega. Na Češkem so namreč ljudje, katerim se pravi „mladi.“ Ti Mladočehi so zvesti učenci Husovi. Kar je on mislil, mislijo tudi oni. Pa saj so se prav za prav od njega navadili misliti, ker so taki revčeki, da jim ni mogoče samim od sebe kaj misliti. In te misli so vže več let prekuhavali in prežvekalivali po čeških knjigah in časnikih, posebno pa po ilustrovanih listih. In kar so skuhali, sili zdaj na dan. Zdi se, da se hoče po njih ponoviti doba Husova, ali vsaj oni jo želé ponoviti. In če primerjamo najnovejšo dobo češko s Husitovo, najdemo res mej obema veliko skupnega, podobnega. Rogovileži tam, rogovileži tu, študentje-kričači tam, študentje-kričači tu, žuganje tam, žuganje tu, cepci tam, cepci... ne, do cepcev sicer ta ni še prišlo, toda znalo bi

mestnega učnega profesorja, ne prizanesajo ne duhovnu, ne škofu ne kralju, ne cesarju, celo papežu samnemu ne.

Oj tod pride, da so vsi ljudje voš ali manj — muhasti. Če beraču ne podeliš miloščine po volji, če otroku ne daš, kar tirja, če se bogatinu zameriš, — joj! že grabi jih muha. Kolikrat se ne pretaka kri zaradi muhe kakega srboritega fantalina?

Videl sem enkrat slučajno učenca idočega iz neke hribovske šole na K. . . skem. Laaje stali so dečku po konci, kakor bi bil elektrizovan. Klobuk je bil menda iz sile v šoli pozabil. Iz rudečih, zabuhlih oči teklo so mu solze ko jagode. Roke si je slinil in lzal, kakor da bi jih bil kar takrat iz medu potegnul. Kaj je nek bilo? Nič novega, čisto nič posebnega. Huda muha je ta dan učitelja obsedla, in se nad ubogim dečkom spasila!

Morda si vže, dragi čitatelj, k sreči ali nesreči kdaj nepričakovan stopil v kako hišo ali gostivno in videl ali slišal, kako pojejo in treskajo sklede, lonci, krožniki, steklenice, kozarci ob zid, ob tla. Obstal si, gledal, ko okamenen, ko pribit. Kaj neki je, si pri sebi mislil? Kaj je neki ta nedolžna hišna posoda storila? Nič — čisto nič. Huda muha, ki je gospodarja ali gospodinjo popadla je vse to včnila. Kdo bi tedaj še trdil, da te muhe niso zlobne? In rečem povsod, kjer so ljudje, so tudi take ali enake muhe.

Enkrat sem slišal fanta prašati: „Čudno, da niso danes gospod nunc uč o plesu omenili?“ Na

priti do tega, posebno če premislimo, da se nahajajo mej Misločehi dandanes tudi možje od kravega stegza, katero zna, ko pride vgoden čas, rabiti še nekaj hujšega, kakor so cepci, namreč petrolej in dinamit.

Sicer pa ni treba misliti, da se husitska godba alihi le po Českem, ampak odmevati se je vže začela tudi pri drugih avstrijskih Slovanih; v čedalje večih kolobarjih se širi českega Janeza češčonje na vse strani. Da ne bomo kalili ljubega miru, nečemo preiskovati, ali in koliko smo tudi Slovenci dobili od Husovega odpustka. Naj ga hrani, kdor ga ima.

Vendar pa — naj bodejo mej Slovenci ali kjerkoli mej drugimi Slovani — popolnoma po evangelji Husovem ravnajo tisti, ki se, kadar ne morejo zasesti kakakega višjega mesta, ali kader jim škofje ali drugi postavni oblastniki ne delajo po njih misli, tako radi sklicujejo na „narod“ na „ljudstvo, češ, to je vsemu nasprotno, karkoli vkrenejo viš; tako ravnajo tisti, ki postavno izvoljenim poslancem žugajo: „A, le tako naprej, poslanci, bošče vže videli!“ Tisti, ki si iščejo zaveznikov ne mej umnimi, treznimi možmi, ampak mej najnižjo drubaljo, mej vaškimi postopači, da potem z „veliko množico“ pritiskajo na javne osebe, ki imajo v rokah oblast in postavno, ter jih tako terorizirajo; tisti, ki dajajo prvo besedo kričadcem, sadnju razumnim možakom, ki merijo resnico in pravico po številu glasov, ne po večnih, nespremeljivih zakonih.

Nič manj ravnajo v duhu pemskega Janeza tudi tisti, ki tako radi spravljajo v javnost in očitajo skrite, morda vže dvajset let stare, mogoče vže stokrat pri spovedi odpuščene grehe oseb, ki so ljudstvu predpostavljene, da je uđijo in vladajo. Ker ljudstvo, ko zve kaj slabega o svojih predstojnikih, naredi navadno iz komarja slona, potem pa začne po svoji pameti tako misliti in sklepati: „A, taki tedaj so naši višji! Na, na, kdo bi bil mislil? Saj so slabši kakor mi. In t a k i nam vkažejo? In t a k e bomo vbogali? Iz razmišljanja in sklepanja dozori prej ali kasnej sklep: Ne bomo višjih več spoštovali, ne bomo jih slušali, sej so slabši ko mi! Ta sklep pa pomeni prav za prav ravno tisto, kar je učil Hus: Papež, škof, cesar, ki je grešnik, ni več papež, škof, cesar! Tako se tedaj ljudje, ki tako radi osebno napadajo duhovne in druge više, katerim je ljudstvo dolžno češčonja in pokoriščine, v tej točki popolnoma sredi in vjemajo z českim rogoviležem, Janezom Husom.

Kakor vsakdo lahko vidi, je Hus v tem nauku zmesel kvas, kateri, če se ga dene v ljudsko testo, je v stani vse od zdolaj navzgor vzdigniti ter prekucniti oltar in prestol. To so dovolj pokazale husitske vojske kmalu po Husovi smrti, kaj takega se javlja tudi dandanes vže zdaj iz mladočeskega rogoviljenja.

Nesrečen narod, kateremu je zapustil mož tako žalostno dedščino! Tak mož zasluži, ne da se ga slavi, marveč da se ga pozabi in na vse veke spozin njegov izbršje iz ljudstva.

Mi Slovenci smo sicer majhni, in pač malo ali nič ni mar našim bogatim bratom na severu, kaj mi pravimo k vsemu temu, kar oni vgarjajo; dosti tisočakov vže tako jim ne bomo poslali za Husov spomenik. Vendar pa moramo biti oprezní, da se nam pač srce ne vname za českega Janeza, ker kdor zanj in za njegov spomenik gori, potrjuje s tem tudi, kar je on učil. In to bi ne bilo prav.

„Slovenski Narod“ je sicer te dni prinesel za

uvoden članek nekaj prav gorkih besed za Husov spomenik, češ, Hus je prvobornik za narodne pravice, pravi ustanovitelj českega vsučilišča, značaj, ki se blišči, kakor kristal itd. Od vsega tega ni pa nič res. Narod, ki sprejme take nauke, kakor so Husovi, se sam sebe pahne v nearečo, časno in večno. To je skuil na sebi česki narod. In da bi v drugič več ne skuil, opominal ga je Praški nadškof.

„Si. Narod“ se je ta pot gotovo prenaljil. Potem ko je škof govoril, tudi Slovence vemo, kako nam je misliti o Husu. In ker je „Si. Narod“ nedavno prinesel na čelu nam vsem sveto geslo, ki se začne: vse za vero... gotovo bo tudi v kratkem preklical svoje besede o Husu, ter povedal Slovence, kar je povedal Čehom nadškof Praški: da ni prav slaviti se spomenikom Janeza Husa.

Dopisi.

Iz Gorice, 17. dec. — Tukajšnje katoliško-politično društvo za mesto in deželo je imelo danes letošnji občni zbor. Došlo je vendar toliko udov, nekaj tudi z dežele, da je bilo mogoče zborovati in sklepati.

V prvo pozdravi društveni predsednik vit. Babel, navzočo gospode in razloži v kratkih besedah društveno delovanje od zadnjega občnega zbora. Za računskega preglednika se izbere pred. prof. Sessich.

Za tem pozdravi dosedanji podpredsednik dr. Mahnič zbrane ude ter izrazi željo, naj bi bilo katoliško društvo ognjišče prave bratovske ljubezni, katera naj bi se od tod čedalje bolj razširjala tudi po deželi. Zediniti se nam je treba proti skupnemu sovražniku pod zastavo vere, in zmaga bo gotovo naša.

Potem se je volil nov odbor. Predsednik in podpredsednik sta enoglasno potrjena; prof. Alpi ostane pa tajnik. Za svetovavce so bili izbrani le gospodje iz svetnega stanu.

Posobne važnosti je bila tretja točka dnevnega reda — romanje na sv. Goro. S porazumljenjem navzočega veleč. vodje se sv. Gore se je določilo: V prvi polovici in sicer okolu srede meseca maja 1890 se bo osnovalo skupno romanje na sv. Goro z namenom, da se bo molilo za sv. Očeta papeža in presvitlega cesarja. Povabila se bo na Bežjo pot cela škofija. Društveni odbor prevzame sam to zadevo, in se bo v to dopolnil še z drugimi gospodi.

Slednjč se je razgovarjalo, kako bi se dal ustanoviti poseben zalog za tisk katoliških knjig in spisov. Sklenilo se je, da se bodo povabili katoliško misleči gospodje, da vzdržujejo ta zalog z letnimi prostovoljnimi doneaki. Ta zalog bo vpravljaj poseben oži odbor, kateremu bo predsedoval dr. Mahnič.

Zborovanje se je sklenilo z enoglasnim vzklikom na sv. Očeta in presv. cesarja.

Bog daj našemu društvu krepko rast in pripeljaj v njegov krog vedno več zavednih, odločnih, delavnih mož!

Z Dunaja dne 18. dec. (Izv. dopis.) — „Post nubi la Phoebus: po hudem vremenu solnce“, tako bi jaz sedaj označil politički položaj! In res, v začetku zasedanja državnega zbora razsajale so nevihte; sneg je padal, zamete delal, vstavljaj promet in po-

muhami, če so res tako hude, in slednjč ostanem do smrti in po smrti v tej pisani besedi — skrit.

Pusti tudi ti, dragi čitatelj, če hočeš miren in vesel biti, ženske muhe — v miru. Pojdi z menoj, peljem te k drugi šipi obširne panorame čudnih človeških muh.

Glej, glej, predragi, kako je tekla človeška kri pred sto leti na Francoskem. Strašno je bilo. Kdor je bil močnej, je davil, moril, glave sekal, v vndo mirne ljudi metal in streljal jih kot zverjad. Zakleli so se hudobneži, ne jenjati, dokler ne bode zadnji kralj visel na črevi slednjega duhovna. Od kod ti strašanski, res peklenski prizori? Hude muhe krvave morije obsedle so francoske masone.

Pastimo to, prestrašno je; ti raji, dragi spremeljavec, kaj drugega povem, a skoraj bi rekel nič boljšega.

Pred par leti videl sem, kako so združeni masoni celega sveta se zvijali in pihali, vzdigali kot gadi potuhnjene glave, sikali se strupenimi jeziki in zaganjali se z vso silo v osivelega starčeka v Rimu. Bruhali so masonski časniki strup v stolico sv. Petra. Na to se je odkril zloglasni spomenik v čast bogokletniku G. Brunu. Razvila se je v Rimu zastava tripičnih bratov, (satanova zastava sama). Kaj je bilo vsemu temu vzrok? Sveti Oče so s četu razkrili, kaj prav za prav so masoni ali prostozidarji. In glej, strašne muhe so masone obsedle, muhe, koje bivajo v samem živem p. klu. Skoraj bi rekel, neverjetno, a resnično.

Pojdimo dalje, oglejmo si še drugih muh.

slance prav blizu Dunaja plnil, tak da niso mogli priti k prvi seji in so morali se izgovarjati telegrafnim potom.

Komaj so bile prenehale nevihte na podnebj, jele so strašno razsajati v državnem zboru. Druga pretekla leta dovolil se je začasni budget (državni prevdarek) za prve tri mesece od 1. januarja do konca marca brez vgovarjanja, brez razprave; letos bilo je to drugače. Načelnik leveice, vedni kandidat za finančno ministerstvo, pl. dr. Plener, se je letos pri obravnavi provizoričnega prevdarka za prihodnje tri mesece postavil po robu; v strastnem govoru očital je vladi, da ni še odgovorila na njegovo interpelacijo glede resolucije pemskega dež. zbora o pemskem državnem pravu in kronanju presv. cesarja z pemske krono in trčil, da je Avstrija pod tem ministerstvom tako slabo vladana, da vzbuja celo pomilovanje oziroma, škodoželjnost zvanajnih držav.

To očitanje bilo je preostro in gledé na to, da neka bližnja nam tako zvana prijazna vlada itak prerada in prepogosto brez vsakega poklica svoj nos v našo notranjo politiko vtika, naše ministerstvo ni moglo molčati. Odgovarjal je v seji 13. tek. m. predsednik ministrov na Plenerjevo neumestne, neopravičene in neosnovane napade z najboljšim vpehom, tako da si je pridobil priznanje in ploskanje od desnice in da je poparil levičarje.

V svojem klasičnem govoru povdarjal je ministrov predsednik, da ni le sedanje ministerstvo, ministerstvo cesarsko, ampak da je trdnega prepričanja, da bo tako vsako naslednje ministerstvo, ministerstvo cesarjevo; on je pomiloval, da zamore avstrijski patrijot izražati se tako, češ, da je Avstrija zbudila ali da zbuja pomilovanje zunanjih držav; pritrjeval je, da si je sedanja vlada postavila za smoter doseči spravo med raznimi narodi in izpeljati jezikovno enakopravnost na podlagi državnih zakonov; da se bo sedanja vlada tega načela držala in da upa svoj namen s pomočjo desnice, na koje se naslanja tudi izvršiti in doseči.

Ako je že ta govor popolnoma poparil levičarje, osupnil jih je odgovor ministrov predsednika na pl. Plenerjevo interpelacijo zastran pemskega državnega prava, kakor ga je on očital o večerajnji seji. Glavni posnetek tega odgovora je: „Sedanja vlada ne smatra želje pemskega deželnega zbora za premembo sedanje vstave po zakonitem vstavnom potu kot nevarne za vstavo samo, ker tudi sodaj veljavna vstava bila je vstavnim potom spreminjena že leta 1867 in 1873, in ker se vsaka vstava dá spremeniti po zakonitem potom.“

Vendar pa mora sedaj vlada javno izreči, da zahteva sedaj državni interes, pred vsem na podlagi sedanje vstave napredujoči mirni razvitek, in da tona sedanjí čas ni ugoden razpravljanju vstavnih vprašanj zatoraj vlada ne namerava predlagati načelnih sprememb vstave in ž njo v zvezo stavljenega kronanja nj. govega veličanstva.

Glede drugega vprašanja, pa, pravi ministrov predsednik, da more poudarjati, da vlada ni smatrala nikada za dopustno in tudi sedaj ne smatra za tako, da bi ona postavila se na zanimavno stališče gledé z državnim pravom in z ustanovnimi zakoni vjemajočimi se zahtevami katera si bodi narodnosti v kateri si bodi deželi, in da to velja tudi gledé opravičenih zahtev nemškega naroda na Pemskem.“

V tej razburjeni dobi merila se je dvakrat desnica z levico; prvokrat pri glasovanju za provizorični budget, in zmagala je z 51 glasovi, v drugič

J. z poznam moža, jako imenitnega, ki ima tudi muhe, hude, neverjetno drage. Pravijo, da je ta mož železen in vendar je poln najhujših muh. Vem, poznaš ga tudi ti. Ta je trolasni, — če mu niso še teh treh las muhe iztrgale, — Bismark.

Pravijo, da kader se čebele na konja, ki jih na drugo pašo nese, razjarjene, vsujejo in ga opikajo, da konj neizrečeno zdívja, ravno tako razljuti se ta železni mož, ko ga muhe obsedejo. Kader tega prava muha popade, koraka ko razjarjen lev v nemški dežavni zbor in ves divji samooblastno vpije, in glej, nemški ljudski zastopniki mu ko mameleki slepo obečavajo bodisi 30 ali pa 300 milijonov forintov, da mu le začasno muho vmirijo ali ga potolajijo; saj odgnati mu teh muh še tako nihče ne more. Da ena sama prava Bismarkova muha stane milijone, kaj ni to čudna muha?

Zbal sem se, da ne bi katera zlobna muha tudi v našo lepo Gorico pripihala. Moj strah ni bil prazen. Muha bila je vže v Gorici. In joj, na ljube mi Slovence je obsedla. Škoda, da se ravno nas Slovencev taka smola drži, ki čudnim muham najbolj diši!...

Muha dobila je mož. Pik — tresčila je v drugo. Kam? V „Sočo“. Ej, naj gre v Sočo, mislil sem si, vsaj je bo enkrat konec, naj bi je le brzo krvavi mož, ki baje v „Soči“ živi, shrustal in požrl. Toda glej, čudo! Kakor se je nekđaj reka Jordan na božje

(Dalje v prilogi.)

to drugi: „O ne, v pridigi ne, to pride na konci po molitvi na vrsto; takrat še le se bodo gospod otresli svojih muh.“ Tedaj še v cerkvi so muhe.

Se nekih muh bi rad omenil, — a odkrito rečem, se bojim, bojim se v istini. Ljudje namreč pravijo, da imajo ženske še posebne, še vse druge muhe.

Ne vem, sicer, so li te tako hude, čudne, zvite, strupene... ali kaj. Samo to vem, — ne, — le slišal sem menda — da se je teh muh najbolj bati. Gorje možkemu, pravijo, če se kaka ženska muha najj obséde, ko bi pihnil, vzame mu vso moč, ko prekanjena Dalila orjaškemu Samsonu.

Hudobni možje vedo tudi, da so te muhe tedaj najljutejše, če se v pričó kake mladenke ali tudi žene menda resnico pové, glede starosti, lepote ali drugih lepih ženskih lastnosti, ker slabih, grdih menda nimajo. Jaz bi lahko še veliko o ženskih muhah napisal, čeravno posebnih študij gledé teh nisem delal v svojem življenji; mi tudi, niso veliko na poti, in dobri ljudje svetujejo tudi, da je najbolje jih pri miru pustiti.

Vsaj še zdaj, ko to pišem, držim v znsmenje, da se o teh muhah govoriti ne sme, ko sv. Ivan Nepomuk, kazalec leve roke čez usta; kar je na papirji, je le med tem v naglici s pod peresa vtaklo. Nikdar in nikoli bi se v pričó kake ženske še toliko črhniti ne upal, ker nekóji možki, — se ve da le zlobni in muhasti — trdé, da ženska, ako se ji zaméri kdo, — mu níkedar ne odpusti. V pisavi gre t. vže laže, ker sem nepoznat, raven pred ženskimi

pri Plenarjem predlogu v večerajši seji, naj bi se na odgovor vlade na Plenarjevo interpelacijo dovolila razprava, pri kateri je desnica zmagala z 29 glasovi čeravno so glasovali z levico Coroninjevci in Trentinci.

Levičarji sami pa danes priznavajo, da vsled odgovora vlade vsaj za sedaj vstava ni v nevarnosti, in tako se je spet polegla tudi v zbornici od levičarjev umetno inscenirana razburjenost in nevihta.

Toraj sem pravo zadel s svojim vvodnim pregovorom, ker tudi nebo je bilo danes jasno in imeli smo krasen zimski dan. Carinski odsek je v svoji večerajšnji seji soglasno sprejel Coroninjev predlog, da bi vlada dovolila carine oproščeno vvaževanje bakrenega vitrijola, in to je povod, da bo ta predlog sprejeta cela zbornica in da bo v to dovolila tudi visoka vlada.

Pripravljena za zborovanje sta tudi še dva važna predloga ta je 1. postava o okrajšani ustmeni obravnavi pri pravnih doznoskih gl. 500, in 2. novi kazenski zakonik; o teh se bo pečal državni zbor še le pri zasedanju po novem letu.

Iz Hribov. 15. decembra. — Ne vstražite se me, g. vrednik! Hribovec sem, samotarec sem, redkokdaj pridem z učenjaki v dotiko, politično znanje pa si zajemam le iz „Vaterlanda“ in Vaše „Soče“, zadnji čas sem tudi iz „Nove Soče“, ker mi tudi ta dohaja, in sicer brezplačno. Tudi jaz bi bil rad videl, da bi bilo konec našemu razkolu. Vi, g. vrednik, v listnici zadnjega lista nekemu odgovarjate, da je le malo upanja, da bi prišlo do sprave, da bi se namreč stranke spet zedinile. Razmore so Vam gotovo bolj znane, kot meni, da le od daleč opazujem, pa tudi obžalujem ta ravn in kav. Jaz spoznam in dobro vem, da so načela in osebe velikokrat v ozki zvezi, da se ne dajo ločiti, in da se ne morete izogniti osebnosti, če zagovarjate ali pa pobijate kaka načela. Ali pri vsem tem, če je goriški prepir še tako živjal in se nastale še take mržnje med nekaterimi osebami, se meni vendar zdi, da bi bila sprava na kaki način mogoča. Kam bomo prišli, če gre stvar v tem tiru naprej?

Jaz sam sem vže dolgo premišljeval, kako bi se dala cela zadeva poravnati. V teh dolgih zimskih večerih sem za pečjo nekaj skuhal in izuhal. Konec mojega dolgega premišljevanja je svet, katerega tukaj predložim obema strankama in kateri bi po mojih mislih nas spet zedinil. Moj vsot je: Vsaka stranka naj izbere dva ali tri zaupne možje in ti naj si stavijo pogoje, pod katerimi hočeta obe stranki spravo, poravnavo in sporazumljenje. Kakor jaz mislim, bi moral pred vsem eden list precehati. Kateri pa? Boste vprašali. Po mojem mnenju naj bi se nadaljevala stara „Soča“, ki se je pri nas vže vdomačila in je vže vdobila nekako domovno pravico. Dalje bi moral biti list za naprej vredovan po krščanskih načelih brez vsch novošegnih in novošobnih priteklin; s stališča katoliške vere naj bi se razpravljala tudi druga vprašanja; zadrževajo toliko Slovence spleh, kakor nas Goričane posebe. Ker se je nam pa še posebno boriti, da pridobimo svojemu jeziku veljavo v vradu, šoli in javnem življenju, bi se morala

povelje razdvojil na dva kraja, tako je razdelil tudi strašanski pik zlobne muhe „Sočo“ na dvoje: na „Sočo“ in „Novo Sočo“. Jaz sem si mislil: Donava je tudi pri Dunaji razdeljena v dva dela, a oba nosita težke ladje. Toda Soča ni Donava! In neki gospod, ki me je pred nekoliko dnevi slučajno na ulici srečal, potrdil me je v teh mislih rekoč: „Za dve „Soči“ ne bo dosti vode!“

Ta hudirjeva muba, — ne morem ji dobrega reči — doseгла je svoj namen, in zdaj se nam roga in smeje. Oh, da bi mi bile dane peroti, sfrčal bi bi za njo, zgrabil jo za vrat, stresel in tresčil jo ob skalo, da bi šla na sto in sto koscev!

Vem, dragi čitatelj, da, ko se bližaj konec mojega podlisteka, prideš hitro s sodbo na dan: „In cauda venenum“.

Toda motiš se. Jaz nočem biti sodnik mej „Sočo“ in „Novo Sočo“. In tudi nisem sposoben, ker sem danes muhast, in doslednost terja: „Muhasti sodnik — muhasta sodba“.

Navod ti pa, dragi prijatelj, podam: V katerikoli „Soči“ — sep verno- narodni — ker taki smo Slovenci — strup zlobne muhe najde, ne srkajte, ne pijte te vode, bežite, da se ne ostrupite.

Sicer pa pravega slovenskega narodnjaka smatram v-elej za modrega in vernega — da le nima hudih muh!

Pa še pa kdo: Čemu pa pišeš?

Če si, dragi čitatelj, vže pozabil, kar sem prej omenil, ponovim ti še enkrat: „Obsedla me je moja stara muba“.

A. Š.

na drugem mestu posebno povdarjati tudi naša narodnost.

Dalje naj bi osebnosti brez potrebe ne imele prostora v listu. „Soča“ bi tudi, kakor si jo jaz mislim, ne smela nikdar služiti osebam, ampak le narodu v obče in sploh temu, kar narod pelje k pravi sreči. V tem se je do zdaj tako tu kakor tam marsikaj grešilo, ker se je bolj pisarilo o osebah, kakor pa o načelih.

Da bi se pa to zabranilo, naj bi ti zaupni možje preskrbeli listu tudi pravega vrednika in sicer takega, da bi ne vganjal politike po svoji glavi, ampak ki bi politikoval v tem duhu, kakor sem gori omenil in kakor bi se zedinili zaupni možje. V to sveto naj bi se imenoval ali sestavil poseben nadzorovalen odbor, obstoječ iz nekaj udov in v odnakem številu vzetih iz obeh strank. Ta odbor bi imel gledati na to, če se bo de list v resnici tudi vredoval po določenih načelih; v podredjenih rečeh bi seveda imel vrednik prosto roko.

Kakor se meni zdi, bi bila na ta način sprava mogoča; če ve pa kdo za boljši svet, naj se oglasi in naj ga nam pové; jaz bi skoraj vse rad sprejel, da je le mir in sprava. Jaz namreč in moji bližnji sosedje smo tega prepričanja, da nas čakajo skoraj taki časi, kakor smo je imeli, ko sta si bila „Glas“ in „Soča“ v lasch; narod pri tem trpi, drug drugemu se odtegujemo in odtujujemo, in na zadnje se nam smijajo v pest naši narodni nasprotniki.

Ti svoje mnenje, kako da bi se dala sprava dognati, sem Vam hotel razodeti, in ta moj svet naj velja obema strankama; če bo sprejet, me bo veselilo, da sem tudi jaz, oddaljen hribovec, nekaj pripomogel k spravi.

Jaz sicer le po redkoma zahajam v Gorico, vsako leto komaj enkrat, včasih tudi ne; od zdaj naprej bom pa še redkejši gost goriški. Ker imam osebne prijatelje na levi in na desni, zato se bom bal priti v Gorico, ker, če bom govoril s Tonetom na levi, bi se lahko zameril Tonetu na desni. Čo so pa zedinite in napravite spravo, potem Vam obljubim, da pridem v Gorico še ta pust, da trknemo: Živela sprava! Čast Bogu na nebu in mir ljudem na zemlji! (Mi in gospodje na naši strani nismo nikdar bili za razkol, tudi zdaj smo za spravo, pa pošteno; prav mi smo bili vže storili v to prvi korak, pa brezvspešno, zato tudi zelo dvomimo, ali je sprava z daj mogoča. — Vred.)

Iz goriške okolice 16. decembra. — Gosp. vrednik! Zadnja „Nova Soča“ od 13. t. m. opozarja g. dr. Mahniča na dopis iz Lukovca v „Eдинosti“ z dne 7. t. m. in ga pozivlje, naj ji odgovori, ali smejo spisatelji, sodniki in pokrovitelji „N. Soče“ tudi tako živeti, kakor je v onem dopisu povedano o g. vitezu dr. J. Tonklju.

Dovolite mi, g. vrednik, da mesto dr. Mahniča jaz odgovorim.

Dr. Mahnič nima pravice in oblasti dovoliti, da se cerkvene zapovedi ne spolnujejo, kajti on ni sv. cerkev, ampak je le eden njenih udov, in kot tak ima dolžnost, kakor vsak drugi katoličan, po teh zapovedih živeti.

Če pa kateri katoliški kristijan brez dovoljenja sv. cerkve ali njene oblastni je ali brez opravičenega vzroka cerkvenih zapovedi ne spolnuje, se močno pregreši, katoličan pa venderle ostane. Za svoj greh pa ni odgovoren „N. Soči“, ampak le Bogu in svoji vesti.

Mlademu vredniku „N. Soče“ pa svetujemo, da preden se drzne še kdaj razlagati sv. pismo ali cerkvene zapovedi, naj se jih prej temeljito izuči, ali pa naj molči.

Pa kako hoče pokazati izobraženost in učenost človek, kateri ni imel mnogo prilicnosti, si jo prisvojiti? Radi tega ga prav lahko imenujemo „gorskega nihilista“ v slovnem pomenu.

Še nekaj. Da je „N. Soča“ omenjeni dopis v „Eдинosti“ odobrila, je s tem z „Eдинostjo“ vred stopila v vrsto židovskih listov, katerim Nemeo pravi „Revolverblätter“, Slovenec pa listi „mošnice ali dušice“. Ljudem, ki pišejo liste take baže, ni nič več sveto. Proderejo v najskrivnejšo kote privatnega življenja svojega nasprotnika in privlečejo na dan reči, katere niso v nobeni zvezi z njegovim javnim delovanjem. Ali je to še poštena borba? Ako bi hoteli tudi mi brskati po zasebnem življenju pristašev „Nove Soče“, bi našli še vse drugačne prestopke ne le cerkvenih, ampak tudi božjih zapovedi. A tega ne storimo, ker to ni lepo in se nam tako dejanje stidi.

N. Sočani trdijo, da jim ni za osebe, marveč za stvar. A rečona vest v „Eдинosti“, katero je „N. Soča“ pohvalno navedla, jih postavlja na laž.

Ako se res bojujete za dobro stvar in ne za csebe, pustite privatno življenje svojih nasprotnikov na miru, in kritikujte ter obsojajte njih javno

delovanje. S tem vas bomo smatrali za poštene narodne boritelje, drugače pa ne.

Iz Sovodenj, 16. dec. — Ako bi bil šel kdo v soboto skoz Sovodenje, bi bil radovedno vprašal, kako slavnost imajo v nedeljo, ker tako nabijajo na zvonove. „E kaj, Bog daj norcem pamet“ — odgovoril bi mu bil prvi kmet, „danes so izbrali načelnika in od veselja ne vedo kaj, kakor „klinkati“, piti in jesti!“ Tako je tudi bilo. Zbrali so res zopet za načelnika našemu gospodarskemu svetu prejšnjega načelnika, ali so pa pravega moža izbrali, je vprašanje. Kajti kdor hoče biti načelnik, mora biti na čelu v dobrem, ne pa v slabem. Da bodete pa vedeli, kaki možje so nekateri naši gospodarniki in njih načelnik, moram Vam povedati nekaj iz preteklosti. Tu imamo cerkvenega patrona sv. Martina. Za sv. Martin tedaj in za sv. Ivan imamo tu cerkveno slavnost, h kateri prideta č. g. župnik mirenski in vikarij gabrski. Maša v treh je tu pri nas nekaj. — Letos pa so nekateri fantje hoteli imeti bajé „harmoniko“ ravno na dan cerk. slavnosti in naš župan jim dà tudi za to potrebnega dovoljenja; hotel jim je prihraniti celó stroške za koleke. Fantje in neki gospodarnik prikrivali so govorico o plesu ter so hoteli s tem ogoljufati č. g. g. kajti ako bi se bilo razglasilo, da bode ples, izostala bi bila cerkvena slavnost. Toda č. g. župnik je prof zvedel nego so ti mislili; in radi tega nismo imeli maše v treh, ampak navadno peto mašo. Tedaj radi nekaterih niso imeli Sovodenjci lepe slavnosti, katero vedno radi pričakujejo. Razburjenost moj ljudstvom je bila velika. — Zdaj so pa hoteli dati nekateri gospodarniki dobro zaušoloo č. g. vikariju in župniku. Čoš, naredila sta nam jo za sv. Martin, ali sedaj Vama jo naredimo mi. V soboto tedaj volili so načelnika in po volitvi napravilo si je 5 gospodarnikov južino, — drugi pošteti so šli domu. Kar pa ni bilo nikdar v navadi, zgodilo se je letos; začeli so nabijati ali „klinkati“, streljati in sicer praznovali so s tem bajé sv. Martina. Ne dovolj tega, šli so potem pa lov in po lovu v gostivno, kjer so popivali v soboto zvečer do nedelje jutraj.

Vprašali bi dotična gospodarnike in načelnika:

I. Ali vedo, da nimajo oni do cerkvenih zvonov nobene pravice za take slavnosti?

II. Ali ne vedo, da veže tudi njih v prvi vrsti občinska postava, ki propoveduje popivati čez 10 uro, katera zapoveduje, da mora biti gostivna zaprta ob 10 uri zvečer.

III. Ali misli dotični obč. sluga, kateri mora na to paziti, da ne veže tudi njega postava in da se ne more sam oprostiti je?

IV. Ali misli načelnik in nekateri „botri“ njegovi, da bodo v cerkvenih rečeh vkljubovali č. g. vikariju?

Sramotno je, da se dajo voditi nekateri gospodarniki od nekaterih, ki imajo s č. g. vikarijem le osobne mržnje.

Iz Tomina. 10. dec. *) — Nedavno skušal je v „Slov. Nar.“ tukaj dobro znani gospod, — ali pa njegov po njem navdihnuti adlatas (po domače-tovariš), edini v Tominu, ki še z njim obdruje — osramotiti in očrnuti tukajšnje veljavne može in odlične narodnjake, sosebno ude čitalničnega odbora, češ, da ti službujejo le Lahom, in da so le-ti zakrivil, da je bil oni gospod izključen iz čitalnice v odborovi seji 10. novembra.

Kako zamorete to trditi? — V čitalničnem odboru ni sedel še ne eden Lahov, tudi zdaj ne sedi. Sploh Lahi mej nami mirno živé, in čeravno dva mej nami bivata vže čez 20 let, nista vender še nikdar dala povoda h kaki pritožbi. V čitalničnem odboru sedijo samo odločni Slovenci, in ti so Vas bacnili pred duri narodnega doma. Zakaj? Zato, ker niso hoteli imeti za uda moža, ki živi z vsemi v neprenehnem razporu, odkar je prišel v Tomin denarje kovat; ki obrekuje in ovaja z lažnjivimi ovadbami poštene in od vsch čislano vradnike; ki je skušal očrnuti pri viših oblastih celo velespoštovenega in vsem priljubljenega okrajnega glavarja, visokorod. grofa Marenzija.

Vi drznete se nadalje lagati svetu, da je Vaše ptegovanje za dr. Gregorčiča vzrok, da ste bili izključeni iz čitalnice. Tako?! — Ne Vam, ker tega ne zaslužite, ampak čitateljem povem, da za politiko tega gospoda se tukaj nihče ne zmeni, in o dr. Gregorčiču z njim nikdo še govoril ni. Sploh pa ne zavidamo dr. Gregorčiča za ovakega pri-taša. Vzrok, da ste bili izključeni, je Vaše malo častno postopanje — Vaše ovađuštvo!

Še eno vprašanje. — Tudi „Strelno društvo Tominsko“ Vas je izključilo iz svoje sredé. Pri tem

*) Zakasnjeno. Vz.

so udje najveljavnejše in najodličnejše osebe selega okraja, na pr. okrajni glavar grof Marenzi, g. župan Devetak, gozdni komisar g. Bratina, g. Kacafura, v g. vitez dr. Egger, g. dr. Tonklič Nik., g. notar dr. Ivančič, gg. vradnika Malnič, Gabrijelečič, g. Kovačič, veleposelnik in župan pri sv. Luciji itd. Radovedni smo, kako se boste tukaj oprali; ali je morda tudi tukaj dalo povod Vaše potegovanje za dr. Gregorčiča?

S Krava 16. decembra. Mra je, zgodnji mra, ki nas Kraševce stiska, a tam doli v avstrijski Nizzi imate izvestno toploto, ki razširja slovenski življenj? Da, toplota je rastogolna, podvojila „Sočo“. Toplota, blagodejna toplota nas krepki, osrečuje, a suhoparna vročina odvzemaljša in provzročuje pozin. — Blagodejna toplota je začela razširjati popolnoma stara „Soča“; a „Nova Soča“ v svoji ognjevitosti svesta si svoje zmage, dere se v prvotnem toku po skalovju ter ide „mah“ ter ga nevmiljeno tlači svojim privrženecem v puhle možgane. Soča, ki je pred devetnajstimi leti izšla, imela je lahke nožice, liki deklia, katero je spremljal „Glas“ nekoliko let. — Ko je pa starejša postala, nehala je „Glas“ vplivati na njeno odgojo, ter je postala nagloma babura, bovmev, katero so mladi slovenski listi večkrat grajali. Dandanes pa, ko je svet jako iznajdljiv, znašel je razne stroje v blaginjo človeštva, tako je tudi znašel stroj premlajenja ter baburo prevstroji iz njenih čilih delov v premlajeno novo Sočo; a ker se niso mogli vsi njeni deli stlačiti v stroj premlajenski, je ostala stara Soča v življenju. — Sveta si, da je ni Stvarnik oboodil v smrt, je Njemu iz hvalečnosti obljubila, posvetiti nadaljno svoje življenje. — Tako ste postali tedaj dve Soči. Ocenjevati naši ljubeči se sestrici je nepotrebno, saj slabo od dobrega zna ločiti z otrok. — Vsekakor pa ocenjajo in visoko cenijo mladi svojo izlego, ker je postala precej gibčna, zavedna ter superlativno povdarja svojo „vrlino“; a tudi tako pobija v popolnjeni stari Soči, že tako temeljito razprave, ako ne vgrajajo njenim namenom, ter hoče na vsaki način z belo barvo naslikati vranca.

Pazljivo prečital sem izišle liste „nove“, kakor tudi stare Soče. Mimogrede pa priznavam, da staro, a popolneno Sočo dišijo neovrgljivi fakti krščanske, rečem: keršanske, a ne paganske vere in ljubezni, navdane s previdno strogostjo i temeljito prepričavnavno raspravo, ker se poslužuje osebnosti le, kjer so ji ni mogoče jih znebiti vsled izzivanja „Nove Soče“. — A mlada Soča ima prav lahke nožice, ponosno skače, zvesta si svoje zmage, vihti meč svojega uma ter mnogo ogolje iz objesti. Dr. Mahnič ji je pa rak, ki ji gloje možgane; a njeni zdravniki se tako močno trudijo, da bi zamogli pri preganati to hudo bolezen, ter v vseh listih s posebno slastjo udrihajo po njem i njegovih kristijanskih načelih. — Gospodje! rak je neozdravljiv, posebno v možganih. — V pomoč jela je sekundirati sestra Eđinost, katero je tudi pri dr. Mahniču dobila svoj „Libetrunk“. Kuj je tebi tega treba, saj imaš pred svojim pragom „ruđečkarje“; obirati dr. M. ki deluje vse za vero, dom cesarja, za častni in večni blagor!? He, gospodiči! Resnica kolje oči?

Na Goriškem smo Slovenci v dveh taborih, a vsi rimski katoliki in goreči za vse plemenito, vzvišeno, da vsi hvalimo svoje zavetišče, v svesti si, da imamo med seboj vrle može. Čuvajte, možje, a kom se bratite, a pred vsem pomislite, kaj Bog tirja od Vas! Menim, da pred vsem zahteva Bog od Vas, da svoje zmoglosti uporabljate za vero, dom, cesarja, narodnost, a ne naobratno. Obžalujem, da je vlecenjeni g. dr. G. orodje novi Soči, na kojega njegovi „kristijani“ s ponosom gledajo in se opirajo na svojo narodnost in vero.

Politični razgled.

Desnica državnega zbora, sestavljena iz konservativnih Nemcev, Staročehov, Poljakov, vseh slovenskih in dalmatinskih poslancev, ni še razpadla, kakor so namerjavali, želeh in tudi vže prorokovali vstanoverni Nemci, ampak se je, kakor pričakovati, še tesneje zvezala. Tudi ministerstvo se je hoče še bolj tesno okleniti, na njo se opiraj in vstreči njenim opravičenim željam t. j. toliko gledé verske šole, kakor tudi narodne ravnopravnosti, zagotovljene vže po temeljnih državnih postavah v tem nas potrjuje odgovor ministerskega predsednika grofa Taaffe-a, katerega je dal posl. Plener-ju, ko je ta v imenu levičarjev govoril proti dovoljenju provizornega pobiranja davkov, in tudi odgovoril na interpelacijo istega poslanca gledé vladnega stališča nasproti državno-pravnim zahtevam, občeženim v

sklepih češkega dež. zbora. Listi poročajo, da je imel Taaffe, predno je Plener-ju imel odgovorjati, avdijencijo pri cesarju in da je bil odgovor dan s cesarjevim odobrenjem in celo v njegovem imenu. Na ostre napade je minister odgovoril in končal tako le: Končam s trdnim namenom, da me ne bodo taki napadi odvrnili od poti, katero sem do zdaj hodil s podporo spoštovane desnice. Ta pot pa pelje k določnim namenom. Tak namen je tudi sporazumljanje med opravičenimi zahtevami obeh narodov na Češkem. Ker je Plener v svojem govoru vladi očital, da ona ni parlamentarna, temveč edino le cesarjeva in da Avstrija zgublja svojo veljavo tudi na zunaj, ga Taaffe odvrne rekoč: Po mojih mislih je vsaka vlada cesarjeva in upati smem, da tudi posl. Plener ne namerjava druge kakor cesarjeve, in da je zelo žalostno, če kateri poslanec avstrijsko politiko imenuje predmet sočutja, obžalovanja in škodoželjnosti pred vso Evropo, ko je vendar znano, da beseda Avstrije ima veliko veljavo pri vseh velsilah, kakor se je pokazalo prav v najnovejših časih. Kar pa zadene sklepe češkega dež. zbora, je minister odgovoril na interpelacijo, da se more zahtevati premembo vstave, ali se pa da zdaj in pod sedanjimi okoliščinami to doseči, je drugo vprašanje, in tudi večina dež. zbora je priznala, da je kaka sprememba vstave ali kronanje presvitlega cesarja češkim kraljem za zdaj nevmestna, zato se je tudi rešitev tega vprašanja odložila.

Zarad dopolnilnih volitev v dež. zbor češki so imeli češki Nemci svoj shod, ter v kratkem izdajo volilni oklic, v katerem zopet hočejo volilce pozivati, da naj volijo take može, ki ne bodo stopili v zbor; ali mej nemškimi kmeti je vže začelo razširjati se mnenje, da bi bilo venderle dobro, ko bi se za naprej volili taki, ki se bodo tudi vdeleževali zborovanja. S časoma gotovo pride do tega.

Iz drugih in ozemskih dežel ta teden ni nič kaj posebnega; Francoska zbornica ne mara za Boulanger-jeve pristaše, zato je spet ovrgla volitev dveh poslancev, ki sta bila voljena na gaslo tega generala.

O republiki Braziliji se slišijo lepe reči; cesarja in cesarico so izgnali, a to ni zadostovalo. Ker onadva vseh svojih reči v kratkem času nista mogla skupaj spraviti in odnesti v Evropo, prišli so tatje ter cesarici pokradli dragocenosti, mej temi najlepše in najdraže diamante, ki se sploh vdobe na svetu.

Domače in razne vesti.

Kardinal Schönborn, praški nadškof, je izdal pastirski list, v katerem opomina svoje vernike, naj se ne dajo zaslepiti od nekaterih hujskačev, ki bi radi odtujili ljudstvo od katol. cerkve. Prepoveduje nadalje vsako nabiranje za spomenik heretika Husa. Kam pripelje človeka oboževanje narodne ideje, ako se je ne vzdži v postavnih mejah!

Vmril je v soboto dunajski knez nadškof kardinal Celestin Ganglbauer. Pogreb je bil v sredo jako sijajen. Vdeležil se ga je sam prestvitli cesar z najvišim dvorom.

Novomašnikov bo imela letos tržaška škofija dosti. O božičnih praznikih bo posvečenih v mašnike 8 četrtoletnikov bogoslovcev. Mej temi so štiri Hrvati, en Slovenec, en Italijan in en Čeh. Tudi en bogoslovec iz krške škofije bude sedaj posvečen.

Č. g. o. Eduard Bervar kapucin, premeščen je iz Gorice v Krško.

Na Trnovem so dobili novo pošto. Poš. o imela štirikratno zvezo na teden s Solkanom.

V Podgori napravijo jutre 21. dec. božičnico šol. mladini, katero obdarujejo z obleko in koinči.

V Škedenji pri Trstu je začelo goreti dne 12. dec. ob 12 1/2 uri popolnoci v cerkvi Sv. Lavrencija. — Cerkev je popolnoma pogorela. Škoda je okolu 40.000 gl. Ogenj se je vnel pod korom, kjer so se pripravljale jaslice za božične praznike.

V Trstu izvoljen je za župana prejšnji župau Bazzoni, za pivega podžupana Luzzato, za

drugega pa neki Donpieri. Kakoga mišljonja mora biti tudi novo starešinstvo tržaško, se vidi lahko iz te izvolitve, kajti Bazzoni je liberalac prve vrste, Luzzato pa jud.

Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu je dne 15. t. m. sklenila do vis. c. k. ministerstva za uk in bogočastje peticijo za slovensko gimnazijo v Gorici, ter vabi vse narodno vrade duhovniške in občinske, da blagovolijo podpisati enako peticijo.

Peticija se bo objavila v prihodnjem „Soči“.

ODBOR.

Goriškemu „Corriere-u“ prinašamo naslednjo „izjavo“, katera pride sicer nekoliko dni prekasno, to pa le zato, ker so podpisani sami še le zadnji čas zvedeli za dotično obrekljivo vest v „Corriere-u“ proti kateri se obračajo.

„Notico: „Questione di Santa Bottega“ v listu „Corriere“ od 12. t. m. (št. 149.) obračajo nekateri na našega g. vikarija, ker vedo, da „Corriere“ bi rad imel „Piedimonte“ namesto „Podgora.“ Zato

1.) protestiramo mi podpisani tudi tem potom, kaker smo že v javni občinski seji, proti po italijančenju slov. imena naše občine. Upamo, da bo dotični protest, pri viši oblasti vložen, kmalu nam vgodno rešen. Ob enem naznanjamo, da se na c. kr. goriški pošti ne sprejemajo nobena pisma, kolikoršnekoli veljave naj bodo, ako so v „Piedimonte“ namesto v „Podgora“ adresirana.

2.) Zagotavljamo mi podpisani obč. svetovavci, ki v občini tudi živimo, da je že od starodavnih časov tukaj navada za vsak posamezen list, bodisi krstni, poročni ali smrtni, brez koleka, katerega mora stranka preskrbeti, tirjati 1 for. starega ali 1 for. 5 nov. novega denarja. Tega se tudi sedanjí g. vikarij drži. Mi podpisani nismo še slišali nobene pritožbe, da bi le za en sold bil komu več zaračunil. Ako pa kdo želi treh listov, dva namreč krstna in en smrtni, sveda mora zraven kolekov navadno tako tudi trikrat plačati, kar bi zneslo brez kolekov 3 for. 15 nov. Za vsaki sold, katerega dokaže kdo, da je bil zaračunjen čez to takso, povrne se z desetakom.

3.) Kar miloščine zadeva, verjamemo, da „Corriere“ ne vé, koliko je naš g. vikarij vauko leto poddelil, ker ne trosi denarja za Corriere-jeve namene. To vemo nekoliko mi, najbolj pa Bog.

Podgora dne 18. decembra 1889.

(L. S.) Klančič župan mp.
Sig. grof Attems mp. podžup.
Andrej Kocjančič mp. stareš.
Jan. Vogrič mp. stareš.

Kdo je pa največ temu kriv? Kakor se bere v letnem sporočilu tukajšnje kupčijske zbornice, pojema od leta do leta obkovanje goriških velikih trgov; osebo se slovensko strani pribaja čedalje manj obiskovalcev. Kot glavni vzrok to za mesto žalostno prikazni se omenja politična borba zadnjih let, vsled katere se Slovenci Gorici čedalje bolj odtegujejo in se postavljajo na lastne noge.

Ne tajimo tega. A po našem mnenji bi se moral tudi navesti glavni vzrok, zakaj Slovenec vedno bolj mrzi do goriškega trga. Gospodje kupci v mestu so največ sami to zakrivili. Previden prodajavec se postavi nad politične stranke in se vseni enako prijazno občeje. Zato se tudi priuči j-ziku svojih kupavavcev. Vemo pa, kako strastno je marsikateri prodajavec v mestu pokazal svojo enostranost in alepo sovrašstvo do vsega, kar je slovensko. Dosti je tudi takih gospodov iz vseh stanov, ki živijo vže dvajset, trideset let v Gorici in ne znajo še deset besed slovenskih. Slovenščina jim je pretuda, surova! Kaj čuda potem, da se Slovenec ne more čutiti v Gorici domačega! Učite se slovenščine, spoštujte našega kmeta, potem vam pojde kmalu boljše! Naš jezik, naša narodnost nam je draga in je ne maramo zatajiti. Poznamo nekatere gospode v mestu, ki so se, akoravno rojeni trdi Italijani, vendar slovenščini toliko privadili, da se lahko z vsakim Slovencem sporazumejo. Tako je prav. Take čislamo, spoštujemo. S takimi lahko izhajamo. Kdor pa neče razumeti našega nauka, naj si, ako mu slabo grè, sam na prsa trka: mea culpa!

Nekateri ne morejo biti brez osebnih preprirov; prepri je njihov element, v katerem živijo, se gibljejo in so. Tako hoče nekdo komaj polegli Avški prepri zopet pogreti in oživiti, ker drugače si ne moremo tolmačiti tega, da se ga v „Novi Soči“ vže dvakrat spomina in spravlja na d-n. S tem preprirom se pa neka tukajšnja oseba, katere ni težko vganiti, v zadnji številki istega lista nekako tako spravlja v zvezo, kakor da bi bila celo ona prepri zanetila, Avčane hujskala in dražila. Dotična oseba je, kakor nas ona zagotavlja, nekaterim, k njej došli občinarjem nasvetovala, naj skušajo priti do prevzvišenega knez nadškofa in njemu kot svojemu višemu pastirju naj razodenejo svoje želje in predložijo svoje morebitne pitožbe. Vse to se je tudi zgodilo po posredovanji neke visoke in odlične osebe. Vprašamo na to, ali ta svet ni bil pravi in po cerkvenih postavah

edino pravilen? Kar pa zadeva dopise o isti stvari v lauski „Soči“, izjavlja ista oseba, da ona niti edne besedice v tej stvari ni pisala v „Sočo“.

Očita nam „Nova Soča“, da razglasujemo celó knezoškofa mariborskega kot stoječega na strani liberalcev, češ, hvalila sta ga „Sl. Svet“ in „Slov. Narod“, a hvala teh listov je po našem nauku znak, da stoji kdo na strani liberalcev! Mi bi pa odgovorili ljubi sestri goriški, da se je znal še nekdo drug hvaliti in se dobrikati ne le škofom, ampak celó Jezusu Kristusu in sv. Pavlu, ker si je obetal s hvalisanjem vsaj toliko ju preslepiti, da ga bosta vsaj — v miru pustila. Ko se pa nista dala mu speljati na led, in ko je moral tisti „nekdo“ občutiti moč nju besede, se je pač vse drugače obnašal proti Kristusu in Pavlu. Sicer naj vrednik „Nove Soče“, ako si hoče to reč pojasniti, odpri sv. pismo: Luk. IV. 34. 41. Dej. ap. XVI. 17. 18.

Le način dr. Mahničeve polemike proti liberalcem, pravi „Nova Soča“, da ji ne vgaja. Ta je tista „Nova Soča“, za katero stoji, kateri je dal vrednika, katero zagovarja dr. Gregorčič, tako da ni nič drugega kakor nadaljevanje nekdanje „Soče“ izpod vredništva Gregorčičevega. Tej nekdanji „Soči“ je dr. Mahnič pošiljal svojega „Katalika“. Če ne drugo, je v ljudnost pa olikanost zahtevala, da bi bila prinašala vsaj obseg vsake številke ter naznanila, da je izšel „R. Kat.“ Tudi liberalna „Edinost“ je to storila. Pa nekdanja „Soča“ tega ni storila. Pač pa je skazovala to vslogo svoje dni „Slovanu“, priporočala „Sl. Svet“, oznanjala novo izišle številke „Zvonove“ ter ga gorško priporočala. Le „R. K.“ ni imel časti, da bi ga bila le enkrat gorško priporočila! Pač, enkrat vendar. Takrat, ko je prinesla celó dva članka v priznanje za to, da ji je „R. K.“ en par jih povedal, kakor jih je zaslužila. Takrat je Greg. „Soča“ proti „Kataliku“ branila čast in vero Vošnjakovo. Še takrat se je spekla. Čudno tedaj, kako je dr. Gregorčiča velno vgajal nečim, po katerem liberalci spodkopujejo vero, način pa, kakor jo brani dr. Mahnič, mu je tako malo vgajal, da je zaradi tega ljudno branil in zagovarjal ne le način, ampak tudi dela, in z njimi seveda — hote ali ne hote — tudi načela liberalcev!

Se enkrat — način! In vendar pravi zadnja „Nova Soča“ da so Mahničeva načela piškavala!

Mož pri štiridesetih letih išče službe, najraje bi postal kje kak tajnik. Kakor se govori, je mož zelo nadarjen in priden; a to gredo napako ima, da varuje tajnost le, vkolikor in dokler to njemu vgaja. Kdor hoče kaj več zvedeti o njem, naj se oglasi pri vredništvu „Nove Soče“.

Se en par „Novi Soči“ pa njenemu vredniku. Pač dobro umo naša sestra v zrak spuščati rakete, kakor je storila zadnjič z vvodnim člankom: „Doktorju Mahnič!“ Obetala si je najbrže, da nas bo s takimi igrači kar oplasila kakor otroke. Toda moti se, ako misli, da bomo premlačevali njeno prazno slamo. In za kaj gre prav za prav? Trdili smo, da bivajo liberalci na Slovenskem in Gorškem. To je naš „crimen.“ „Nova Soča“ to taj. Mi pa trdimo: K prejšnjim dokazom svoje trditve, da je stranka dr. Gregorčičeve „Nove“ res to, kar se pravi liberalna, da zna ščuvati ljudstvo nad duhovne, dodamo tu nekoliko besed iz nekoga piziva, ki je za časa letošnjih volitev izšel od te stranke — Gregorčičeve: „Volivci! ste šli za mašnikom; ali ne veste, da mašnika se posluša v cerkvi. Zunanaj pozdravi ga in pusti ga v miru; pogledaj v hranilnico, koliko tisočakov samo od duhovnov tam leži; kdo jih je vkup pravil? Mi vbogi kmetje posestniki, ki smo polni dolga. Kaj boš zmeram slep? Povem, da dohtarji in duhovniki brezvestni nas žurijo, in nas za nos vozijo. Brici, kaj vas je vrag obsenčil, priporočevanje „jeza“ ni tako učilo, poslušajte take duhovne, ki so pravi, pa ne odurohov; kaj njim mar saj ne plačujetej nobenega davka.“ Vemo, da ni dr. Gregorčič tega „piziva“ podpisal, toda da bi vsaj kdaj oči odprli, kako sramotno je, takim ljudem stati na čelu in se dati jim slaviti. Moj Bog!

Zdaj seveda ko smo liberalizem prijeli pri koreniki, neče nihče na Slovenskem biti liberalci! Seveda gre jim za kožo — in pa za naročnike o novem letu. Zato hitro poklekajo in se križajo. In vbogi dr. Mahnič — črnogledci, ki je v svoji domšijiji prvi zagledal mej Slovenci liberalnega zmaja! In vendar skušnja kaže, da dr. Mahnič se ne moti, ko gleda črno. Pred malo časom je še vse na Slovenskem kar norelo za mladčeske Sokole. Dr. Mahnič je letošnjo spomlad prvi drznil se javno dvomiti o „nedolžnosti“ mladčeskijh Legov, Podlipny ov itd. Upal se je trditi, da njih načela so framasonska; sumničil je od daleč, da bivajo tudi v Pragi framasoni. In kaj je bilo? Ves svet od Gorice do Prage se je vzdignil nad zlobnega doktorja iz Gorice. Češki duhoven je stopil na čelo temu gibanju proti Mahniču. In zdaj? Beri v „Slovenci“ št. 286 dopis iz Prage. Tu se govori očitno o praških framasonih, omenjajo se nekateri

po imenu, mej-njimi Naprstek, in tudi — Podlipny znañi voditelj čeških Sokolov na Slovensko. Tu imate Mahniča — črnogledca! O da bi prodr takega črnoglednega proroka glas po vsi Sloveniji in zbudil kdaj vse speče katoličane! Vprašali bi le radi, kakoga duha morajo biti praških framasonov prijatelji in slavitelji v Ljubljani in drugje?! Kdaj se nam bodo vendar oči odprle!

Z g. Gabrščekom se dve besedi. Gledé Podlirage ne odgovarjamo ničesar več. Gledé njegove razkolniške propagande v „Sl. svatu“ ga ne bo oprala vsa voda „Nove“ in stare „Soče“. Vže to, da je po škofovski prepovedi tako strastno zagovarjal javno cirilometodijško cerkev, ga kaže nepokornega sina katoliške cerkve. In pa zadosti je biti zaveznik in sotrudnik takega očitno razkolniškega lista. Res sicer, da je začel povdarjati tudi dovoljenje Rima, brez katerega bi ne smeli Slovenci ničesar storiti. Na to pa rečemo, kar smo o tem rekli tudi „Sl. Sv.“: Tako ste začeli zavijati in se vmikati, potem ko smo vaše razkolniško počenjanje začeli strogo grajati v „R. K.“ No, no, kdo ne bo pa razumel take manovre?!

In zdaj naj bi mu še dokazovali, da ni liberalci!? Kaj še? No, še nekaj. Svet govori, vedo vže vrabci po strehah, da g. Rožinsky, vrednik Gabrščok, je tudi tisti „Gorski nihilist“, ki je bil svoje dni sotrudnik tudi vmazanega, trivijalnega „Rogača“. Ako želite, bomo o tem še kaj govorili, ter še bolj svet prepričali, kakoga vrednika je dr. Gregorčič naklonil in ga hoče na vsak način vsiliti — goriški duhovščini. Zdaj seveda hočete biti prvi katoličan in s Podgornikom vred zagovarjati celo nauke Kristusu sove proti heretiku — Mahniču. A Bog vé, kako dolgo bo trajalo to katoličanstvo!?

Zdaj nič več! Povedali smo, kar smo mislili. Razumnim bravcem prepuščamo, naj sodijo, kakor vedo in znajo; saj ne pišemo otrokom. Taki smo in taki ostanemo do smrti. V boj z „Novo Sočo“ se ne bomo več spuščali; ie ako bomo prisiljeni odbiti kak napad, bomo to storili — odločno, a kratko! Naj li stopi v novo leto! Na čelu bo nosila pečat „nove“, kakor nekdanj Kaju, ter s tem celomu svetu oznanjevala, da ima na vesti zločinstvo narodnega razkola in bratomora na Gorškem. Vsak pošteniak se je bo ogibal, a tudi Božja pravica je bo proganjala, kakor vbežnega Kajna!

Pod Čavnom dne 18. dec. 1889. — Gospod Janez Pignatari, kakor slišim, taj v „Novi Soči“, da bi bil starešinstvu stavil v zgrad Podražane. — Kedor ne veruje, naj vpraša starešine. — Kak duh da ga je pri tem vodil, ni bilo rečeno. — Dop.

Slovenska Čitalnica v Gorici vabi svoje p. n. društvenike k rednemu občnemu zboru, ki boče v soboto dne 21. decembra t. l., ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. Poročilo o društvenem delovanji. 3. Poročilo o stanji knjižnice. 4. Račun za proteklo in predarek za prihodnje leto. 5. Volitev treh računskih preglednikov. 6. Slučajni predlogi. 7. Volitev novega odbora.

V Gorici, dne 17. dec. 1889.

ÓDBOR.

Matičine knjige so došle in gg. udje jih dobivajo pri čitalničnem čuvaji, g. M. Koršiču v Gorici.

O našem razkolu.

O ljubezni nam hoče govoriti, in sicer o ljubezni iz sv. Pavla! Nič nas bolj ne veseli. Sv. Pavel ji mora posoditi plašč, s katerim zakrije prepad mej obema strankama — konservativno ali katoliško in liberalno, „starih“ in „mladih.“ Pod tem plaščem najdeti obe stranki prostora dovolj za mirno bivanje. In da bi pač nihče ne dvomil, kako vseobsežna je njena ljubezen, stisne k sebi pod plašč celó Stritarja, Tavčarja, Vošnjaka. Tu spodej naj se mirno uri in kuha prihodnja velika Slovenija — Slovenija ljubezni! Gorjé ti pa, kdor prideš z razdirajočimi načeli!

To je storil dr. Mahnič. Izginila je vže razlika, potihnil je boj mej „starih“ in „mladimi“, kar pride nesrečen črnogled in zabije v slovensko telo sekiro razcepljivega „aut — aut“! On je staknil mej Slovenci liberalstvo in framasonstvo. Ni mu bila po volji posredujoča, zmerna, srednja pot — pot ljubezni.

O ljubezni tedaj govori sv. Pavel, kakor nas podučuje dr. Gregorčičev vrednik, in sicer v 13. pogl. prvega lista do Kor. Govori pa Pavel res nebeško, kakor človeški jezik ni še govoril o ljubezni. Sklepa pa tako-le: „Zlaj pa ostajejo vera, upanje, ljubezen, to troje; največa mej temi je pa ljubezen.“ S temi besedami sklepa tudi „Nova Soča“ svoj pa-negirik o slovenski ljubezni. In ker je ljubezen največa, jo stavi nad vero, ker, ne da bi se ozirala na versko razliko mej vernimi katoličani in skrajnimi brezverskimi liberalci, gujete se pod en in isti plašč ljubezni.

Mi smo pa predrzni, ker upamo se trditi, da se je „Nova Soča“ sama vjela ravno na tem mestu, na katerem je mislila vjeti dr. Mahniča in razbiti njegov osodopolni „aut — aut“. Še sv. Pavlom se je nazvano pečati.

Sploh se nam zdi, da ekseget v „Novi Soči“ nima še pojma o praven bistvu Pavlove vere in ljubezni. Piše namreč: Na vekov v eke ostane neporušna: vera, upanje, ljubezen, to troje.“ To pa ni po vsem res. Vera in upanje ostaneta le v tem življenji; po smrti pa nebata, ker vera prejde v gledanje, upanje v uživanje; ostaneta pa ljubezen, le ta je na vekov v eke neporušna, ker kakor tu, bodo tudi v nobesih zveličani Boga ljubili na vekomaj; in prav ta je eden razlogov, zakaj Pavel imenuje ljubezen mej tremi največo.

Drugi razlog je pa, ker v ljubezni se vrši naše zedinjenje z Bogom, za katerega smo vsotvarjeni, in ker brez ljubezni niti vera niti upanje nič ne pomagata.

Kaj pa sledi iz tega? Morda li, da moramo staviti ljubezen pred vero in nad vero, tako da bi radi ljubezni vero zatajevali? Tako hoče naš g. ekseget, ki stavi pod eden in isti plašč ljubezni tiste, ki imajo vero, in tiste, ki je nimajo.

Toda moti se, moti se močno. Da bi vendar boljše pogledal dotično vrsto sv. Pavla, Apostolj razvrščuje tri Božje čednosti tako le: vera, upanje, ljubezen. Tedaj vero stavi na prvo mesto, za njo še le upanje, tretjo ljubezen.

Zakaj pa tako? Imel je apostolj razloge, tohtne razloge, katere bi želeli, da bi dobro pretehtali ne le naš g. ekseget, ampak tudi vsi tisti Slovenci, ki res še mislijo, da je mogoča sprava mej katoličani in liberalci na podlagi krščanske ljubezni. Poslušajmo, kaj piše k temu mestu sv. Tomaž: Na dvojen način se moremo z Bogom zediniti. Prvi se nanaša na dobrote naravne... Drugi na dosego večjega zveličanja... Za to poslednje nas pa spodbija ljubezen, s katero samo razumna stvar Boga ljubi. Ker ne pa ne more ničesar ljubiti, če se ni spoznalo, zato se zahteva za ljubezen prej spoznanje Boga. In ker je to nad naravno, se prej zahteva vera, katere predmet so reči, ki se ne vidijo*) Zatorej opomina sv. pismo: „Vi, ki se bojite Boga, verujte vanj.“**) Katero je prej: bati se***) ali verovati? Kako se ga bomo bal, ako ga nisem prej spoznal; spoznanje je pa iz vere; tedaj vera pred strahom, pred ljubeznijo.

Pred spoznanjem, pred vero ljubiti je slepo ljubiti, neumno ljubiti, nevedno in nenaravno za razumno bitje, kako šno je človek.

Poglejmo li v prejšnjo, 12. vrsto. Zdaj, pravi apostolj, gledamo skoz zrcalo v vgažki... zdaj spoznam deloma. Oni „zdaj“ pomeni sedanje življenje; „gledati skoz zrcalo“ ter „spoznati deloma“ pa se pravi po domače „verovati“. Torej vse drugo spoznanje, vsa učencost nič ne zda: ako hočemo priti v nebesa, miramo pred vsem verovati, kakor mora potnik, ako hoče priti v domovino, pred vsem oči imeti odprte in gledati.

Pa komu, ki je le enkrat odprl sv. Pavla, more biti neznan ta nauk. Isti apostelj uči nekje: „Pravični pa iz vere živi.“†) „Živeti“ pomeni isto kar delati, delati se pa ne more brez hotenja; in ker ljubezen pri človeku, kot razumnem bitji, izvira iz hotenja, mora tudi hotenje, s katerim ljubimo, biti iz vere. Vera je podlaga, na kateri se vzdiga ljubezen, je korenika, iz katere se poraja. In kakor je pri drevesu, da more rasti, pred vsem neobhodno potrebna korenika, tako tudi vera v krščanskem življenji in ljubezni. Iz vere se dviga proti nebu ljubezen. Kdor postavlja za podlago ljubezen, in na to še le vero, je isto, kakor bi temelj hiši začel zidati v zrak, da bo potem se streho končal od zdolej.

V krščanskem življenji ni vsa ljubezen brez vere nič za večno zveličanje. To resnico izraža isti sv. Pavel v kratkem s tem, da določuje vero: „sperandam substantiam rerum“. Grški: hypostasis t. j. kar se podloži, da se na to drugo zida, torej: podlaga. Vera je podlaga reči katere upamo, upamo pa gledanje obličja Božjega, tega gledanja tedaj ne moremo doseči brez vere.

Vprašali bi „Nova Soča“: komu piše, komu hoče služiti? Odgovorila nam bo: slovenskemu ljudstvu. Prav. A vedeti mora, da to ljudstvo slovensko želi enkrat priti v nebesa, kjer gledajo zveličani Boga od obličja do obličja. Ker je pa za ta nebesa vera „conditio sine qua non — zato hoče slovensko ljudstvo živeti na podlagi vere. Zatorej je tudi dolžnost slovenskih pisateljev, da stojé izključljivo na podlagi svete vere. „Nova Soča“ pa podaja roko tistim, ki nimajo vere (Stritar, Vošnjak, Tavčar); s tem tedaj stopi se stališča katoliške vere. Kam pa stopi? Rekli bi: na stališče brezvercev. A „Nova Soča“ odločno protestuje proti takemu „obrekovanju“. Toda naj poslušaj, kaj ji povemo. Versko in brezversko stališče se tako popolnoma izključujeta, kakor resnica in laž, kakor Bog in hudič: sredi mej njima

*) D. Thomae Aq. I. Cor. **) Ecclti. XI. 8. ***) Pri-pomnimo, da tu je govor o strahu otročjem, timor filialis, ki izvira iz ljubezni in se ne dá od nje ločiti. †) Rim. I. 17.

ni absolutno ničesar, kar bi obe edinilo, postrojvalo. A ut - a ut - ljuba „Nova“! Temu se uideš, čeravno se znaš svijati kakor kača. Pač, ti praviš: ljubezen je v sredi, ljubezen more vezati dr. Mahnič in njegovega „Katolika“ s Stritarjem in njegovim „Zvonom“. Toda ta ljubezen, ljuba „Nova“, ni krščanska; ker krščanska se ne dá ločiti od vere, katere Stritarjev „Zvon“ nima, za katero pa „Katolik“ gre v ogenj. Če pa ni krščanska, ni tudi za slovensko ljudstvo. Zatorej molči, ljuba „Nova“ molči Slovencem o taki lj. bezni! Bi ti še povedal, kdo pridiga tako ljubezen... pa rekla bi mi, da te obkrujem za frimasonsko!

H koncu še nekaj v razvedrilo. „Nova Soča“ hoče, da bi složno in skupno živeli t. j. v nebesa; bodi s Stritarjem t. j. s njegovimi načeli — ako še kaj razumemo.

Stritar je Schopenhauerjaneec, pesimist, Bog je njemu nevsmiljen trinog.

Denimo tedaj, dr. Mahnič in Stritar bi slučajno prišla k vredniku „Nove Soče“. Ta bi ju trdo zvezel z vsejo svojo „ljubezni“, pa poslal na pot.

Stritar: „Kdo pa ste Vi?“

Mahnič: „Dr. Mahnič.“

Stritar: „Dr. Mah... nomen omen!“

Mahnič: „Kdo pa ste Vi?“

Stritar: „Jaz sem Stritar.“

Mahnič: „Strit... nomen omen!“

Stritar: „Molčiva, ne pripravljaj se. Saj sva zvezana.“

Mahnič: „Mir tedaj.“

Stritar: „Kam pa, amice?“

Mahnič: „V nebesa.“

Stritar: „Kje so Vaša nebesa?“

Mahnič: „Pri Bogu.“

Stritar: „Pri Bogu je pekel. Nebesa so nekondno daleč od Boga — v nirvani.“

Mahnič: „Jaz pa k Bogu.“

Stritar: „Jaz pa od Boga.“

Mahnič: „Jaz na desnico.“

Stritar: „Jaz na levo.“

Mahnič: „Pa ne vidite, ja sva skup zvezana?“

Stritar: „Pa pojdite za mano.“

Mahnič: „V pekel pa ne grem.“

Stritar: „Kaj hudiča, kdo je dal pekel? Vi ste ga naredili!“

Mahnič: „Oho! Tako je, zdaj vidim, kdo ste. Z vami pa ne grem. A, poskusimo kdo je močnejši? Jaz se ne smaknem z mesta.“

Stritar: „Jaz tudi ne! Zlodej sam je sklenil to zvezo!“

Zdaj pa bi od zadej pristopil vrednik „Nove Soče“: „Kaj delata, prijatla? Prepir mej brati? Vaju ni rodila ena mati? Tako teologiško dlakosepljenje? Vboga domovina! Vbogi narod! Pustita vender nesrečna „načela“. Saj se vender lahko ljubita, če je pekel ali ne.“

Jaz sem pa prepričan, da bi oba zgrmela nad vrednika „Nove Soče“: „Beži se solit ti in tvoja ljubezen! Tu, na preseči to vez, in ne sklepaj nikdar več, kar se večno skleniti ne dá!“

Št. 790.

Razpis učiteljskih služeb.

V tem okraju se s tem razpisuje:

a. mesto učitelja voditelja enorazrednice v Drezenci;

b. mesto popotevalnega učitelja za Reko-Police.

Prosilci za mesto pod a morajo biti sposobni učiti tudi verstvo.

Dohodki obeh mest so III. plačilne vrste. Popotevalni učitelj dobival bode 100 gl. odškodnine za poti.

Prošnje s postavnimi spričevali naj se vlože pri podpisnem v dabi 6 tednov po razglasitvi razpisa v časniku „Observatore Triestino“ po predstavljenih oblastnih.

C. k. okrajni šolski svet v Tominu |
dne 19. novembra 1889.

Po kratki rabi prekoristno zobno čistilo.

LEPOTA Nova ameriška glicerinska zobna krema (zdravniško preiskana)

KALODONT F. A. SARR'S SOHN & CO.

c. k. dvorni zalagatelj na Dunaju.

Dobiva se pri lekarničarjih parfumeurjih itd., 1 kos 35 kr. — V Gorici pri G. B. Pon-tonija, A. de Gironeoli, lekarni Kürner in G. Cristofolettiju.

sloven.

Polan

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji & zavitki, kateri niso pravi „**Franck'ovi**“, ampak

goljufivo ponarejeni! —

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti, zahtevajte pravo „**Franck'ovo**“ kavo, ktera pa je le prava s temi registriranimi markami:

varstvena znamka.

varstvena znamka.

varstvena znamka.

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz samih kavinih zrn pripravlja, ne — kajti dober pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z poskusom

prave **Franck'ove** kave.

Za črno kavo: s 4 žlicami kavinih zrn — 1 žlica Franck'ove kave.

„mlečno“ : „ 3 „ „ — 1 „ Franck'ove „

D. 300 Nr. 9 IV.

J. W. L.

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nunskih ulicah h. št. 14,

sprejema v tisk knjige, knjižice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, peti cije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakoršna dela, ki spadajo v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi vsakovrstnih tiskanic za cerkveno rabo, kakor: za spričevala, račune, dnevnik, zapisnik, pregled, razkaze, posnetke, kanonske table, matice (matrike) za krat, birno, zakon, smrt, velikonočne liste, kakor tudi za popis duš (status) v latinskem, slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poročstvo za natančno in hitro postrežbo in za nizkost cen.